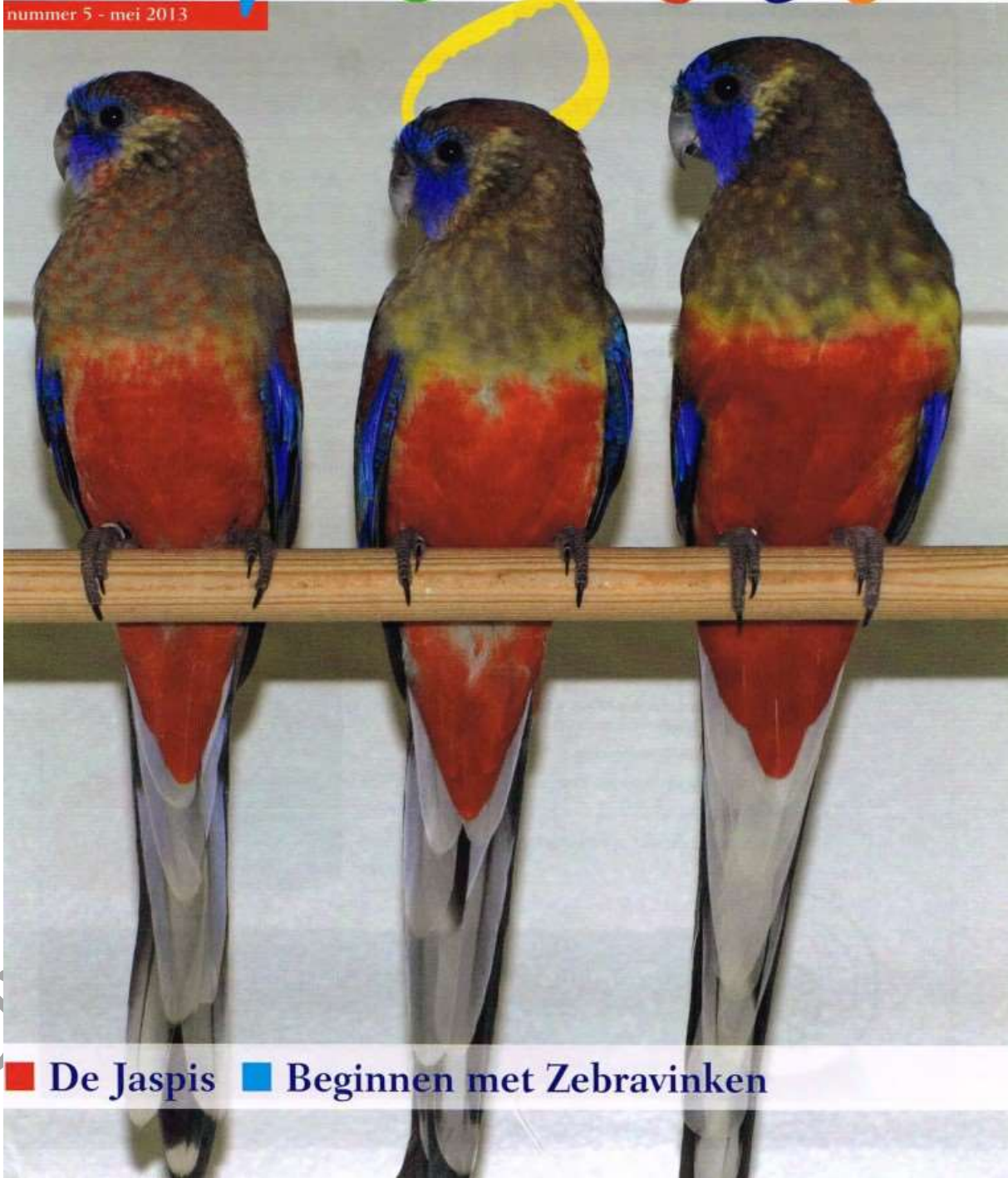

Onze Vogels

maandblad van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

nummer 5 - mei 2013

■ De Jaspis ■ Beginnen met Zebravinken

- 04** Papegaaienhulp **08** De Jaspis kleurkanarie **11** Column voorzitter
- 12** Zebra vinkenfaan **15** Loro Parque deel 3
- 19** De Pitohui – een vreemde vogel **20** Oproep PSC Overijssel
- 21** Mededeling nieuw vraagprogramma **22** Hamsteren
- 24** Column keurmeester **25** Aankondiging kanarieshow
- 26** Volière van de maand **28** Vogelkunde 23 **29** Voor een oortje
- 30** Bondsmededelingen **32** Wijziging Vogelmarkt.nl **33** NBvV info
- 34** Kalenderartikel

Foto vroegepin: Red vented blue bonnet roodbult Foto: Piet Onderdelinden

NBvV
colofon

Uitgever: Onze Vogels is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 30.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 32.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de circa 540 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid om verspreid lid te worden; iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 36,00 per jaar.

Abonnementsprijzen: Nederland € 26,00 (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd), België € 28,00, priority Europa € 61,00. Landen buiten Europa € 91,00. Verspreid lid buitenland: bovengemelde bedragen met € 10,00 verbogen.

Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Adress: NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, tel. 0164-235007, e-mail: info@nbv.nl, website: www.nbv.nl
 ABN AMRO bank: 46.89.59.262, BIC: ABNANL2A, IBAN: NL55ABNA0468959262
 ING bank: 11.48.324, BIC: INGBNL2A, IBAN: NL96INGB0001148324
 T.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers. De NBvV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.

Redactie: Pieter van den Hooven (tropen), Jan de Bruijne (eindredactie en zangkanaries), Henk van der Wal (postuurkanaries), Theo van Kollenburg (ideurkanaries), Ger. Essenberg (vruchten-, insecten- en nectareters), Piet Onderdelinden (eindredactie en kamsnavels), John van der Jagt (Europese cultuurvogels), Hans van der Stroom (redactiecoördinatie en jugsld), Klaas Snijder en Wil Groot (tekstcorrectie).

Redactieadres: Bondsbureau NBvV, t.a.s. redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.
 Tel. 0164-235007 e-mail: hansvanderstroom@nbv.nl

Zakelijke advertenties: Tarieven en deadlines voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij René van Loon, via het bondsbureau te Bergen op Zoom.

Verantwoordelijkheid: De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeeltes daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

Aflevering: Aal Koelman, X-Media Solutions, Doetinchem.

Druck: Senfelder Misset B.V., Doetinchem.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.

Beëindiging lidmaatschap: Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap beëindigen middels opzegging bij de vereniging waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal.

Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap telkensmale per 31 december opzeggen via het Bondsbureau.

Michel van der Plas met een jonge zelf gekweekte Nattereramazone

Mocht u nog nooit gehoord hebben van de Stichting Papegaaienhulp dan hoop ik met dit artikel daar verandering in aan te brengen.

Ontstaan

De grondleggers van Stichting Papegaaienhulp zijn Michel van der Plas en zijn vrouw Bonny Talsma. Michel, geboren in 1970 in Waverveen, was als kleine jongen al zeer geïnteresseerd in vogels en dan speciaal in kromsnavels. Hij herinnert zich nog goed dat hij op de lagere school met zijn klas een schoolreisje maakte naar Avifauna en daar gefascineerd raakte door de vogels in het park. Daar waar zijn klasgenootjes niet verder kwamen dan de speeltuin had Michel alleen maar oog voor de prachtige vogels in het park. Hij was nog maar tien jaar toen hij in het bezit kwam van zijn eerste vogels, een aantal (kleine) grasparkieten. Al snel werd het bestand uitgebreid met valkparkieten. In de periode die hierna volgt leest Michel alle beschikbare vogelliteratuur en bezoekt hij tal van congressen, met name congressen over papegaaien. Het is dan ook niet vreemd dat hij, zo rond zijn 16e jaar, zijn eerste amazonepapegaaien aanschafte. In de krant van toen werden een paar blauwvoorhoofd-

Op 21 september 2012 was ik te gast bij Stichting Papegaaienhulp in Erica. Erica ligt in Drenthe, op een steenworp afstand van Emmen. De Stichting Papegaaienhulp is een ideële organisatie met als doelstellingen behoud van de diverse soorten en ondersoorten papegaaiachtigen, het verzamelen van waardevolle informatie over het houden en behouden van papegaaien en deze informatie te delen met eigenaren en met nationale- en internationale organisaties.

Michel en Bonny van de Stichting

Vogelliefhebbers

Bonny bezig met het bereiden van voedsel voor de vogels

Overzicht van de voliëres in het kassencomplex

amazones aangeboden in Hilversum. Aangekomen in Hilversum bleek het niet om blauwvoorhoofdamazones te gaan maar om Venezuela-amazones. Ondanks deze "teleurstelling" werd toch besloten de vogels mee te nemen. Voor alle zekerheid liet Michel de vogels toch maar seksen. Het resultaat was opnieuw teleurstellend, het bleken namelijk twee mannen. Bij de aanschaf van zijn tweede paar papegaaien, een stel grijze roodstaarten, gebeurde nagenoeg hetzelfde. Hier bleek het na het seksen van de vogels om twee poppen te gaan.

In 1990, Michel is dan 20 jaar oud, verhuist hij naar Vleuten. Op dat moment is het even niet mogelijk vogels te houden en hij besluit om al zijn vogels te verkopen. In Vleuten vindt hij werk in een grote dierenwinkel. Hier valt zijn kennis op het gebied van vogels op en hij krijgt dan ook al snel de vogelafdeling onder zijn beheer. Dit is ook de periode waarin (privé) nieuwe vogels worden aangeschaft zoals oranjekuifkaketoos, naaktoogkaketoos, amazonepapegaaien, grijze

roodstaarten en vasapapegaaien. Leuk om op te merken is dat het koppel vasapapegaaien en drie van de vier destijds aangeschafte grijze roodstaarten nu nog in zijn bezit zijn en tot op heden nog altijd zijn beste kweekkoppels zijn. Alle aangeschafte vogels werden in Vleuten ondergebracht in een tiental voliëres met een afmeting van 5 x 1 x 2 meter (lxbxh).

In 1992 ontmoet hij zijn huidige vrouw Bonny. In 1992 besluiten beiden op zoek te gaan naar een huis met meer ruimte voor de vogels. Uiteindelijk wordt dit huis in 1994 gevonden in Nieuw Weerdinge (Dr.). Als ze hier eenmaal naar verhuisd zijn verspreid zich al snel het nieuws dat zich een 'vogelman' in Nieuw Weerdinge heeft gevestigd die veel kennis heeft op het gebied van papegaaien. Naast het geven van advies wordt aan Michel en Bonny steeds meer gevraagd om papegaaien op te vangen. In het eerste jaar gaat het om een viertal papegaaien maar de jaren erna loopt dit al snel op naar enkele tientallen. Veel van de papegaaien die worden opgevangen

blijken gedragsstoornissen te hebben. Bonny is hier zeer in geïnteresseerd en zij besluit dan ook om zich hierin te gaan specialiseren. Het wordt uiteindelijk haar baan binnen de Stichting Papegaaienhulp. Veel gedraggestoorde vogels kunnen na te zijn 'behandeld' door Bonny weer naar de eigenaar terug. In verband met het vele werk en de steeds hogere kosten voor de opvang van de papegaaien besluiten Michel en Bonny in 1996 de Stichting Papegaaienhulp op te richten.

Huidige huisvesting in Erica

In 2001 heeft de opvang van de papegaaien zo'n vlucht genomen dat de voliëres in Nieuw Weerdinge vol zitten en gekeken moet worden naar andere mogelijkheden voor opvang. Bij toeval worden Michel en Bonny in die tijd benaderd door de directeur van de Hortus in Haren. Hij zoekt namelijk een attractie om de noodlijdende botanische tuin nieuw leven in te blazen. Ze komen overeen dat Bonny parttime in dienst komt en vogelshows gaat geven in de Hortus en dat alle vogels die in Nieuw Weerdinge zitten, verspreid over het park, zullen worden gehuisvest.

In 2004 krijgt dit alles zijn beslag en een vruchtbare samenwerking lijkt geboren. Echter, in 2005 overlijdt de directeur van de Hortus en ontstaat er ineens een geheel nieuwe situatie, zo zou blijken.

De nieuwe directeur en het bestuur van de Hortus vinden namelijk dat de >

Papegaaienhulp

ons sang

> vogels niet thuis horen in de botanische tuin. Dat de bezoekers van de vogels en de shows genieten blijkt voor de directeur en het bestuur van ondergeschikt belang. Er wordt zelfs een deadline gesteld aan het tijdstip waarop de vogels uit het park moeten zijn verdwenen. Een en ander leidt er toe dat Michel en Bonny de media moeten inschakelen om uitzetting van de vogels uit de Hortus te voorkomen. Inmiddels is wel duidelijk dat deze situatie niet kan voortduren en dat er gezocht moet worden naar een nieuw onderkomen. In 2008 wordt een betaalbaar onderkomen gevonden in Erica. Het betreft een woonhuis met een kassencomplex van ca. 12.000 m². Na een moeilijke aanloopperiode met vergunningen e.d. krijgen Michel en Bonny eind 2011 eindelijk een vergunning van de gemeente om hun vogels te huisvesten in een deel (1500 m²) van het kassencomplex. Michel en Bonny verwachten dat de gemeente binnenkort de vergunning voor de totale kas zal afgeven.

Gedragdeskundige en papegaaientrainer

Zoals reeds eerder opgemerkt houdt Bonny zich vooral bezig met de vogels die gedragsproblemen vertonen. In dat kader is ze in 2002 een half jaar naar Amerika geweest om daar een opleiding te volgen bij de beroemde vogeltrainer Steve Martin. Inmiddels kan gesteld worden dat zij in Nederland behoort tot één van de bekendste gedragdeskundigen en papegaaientrainers. Sinds 2003 geeft ze dan ook cursussen en consulten om mensen met een papegaai te helpen bij gedragsproblemen. Schreeuwen, bijten, plukken en andere ernstige gedragsproblemen worden vrijwel altijd met succes behandeld.

Kweken met minder voorkomende soorten

De Stichting Papegaaienhulp houdt zich niet alleen bezig met de opvang van vogels maar ook met de kweek van papegaaien. Naast de opvangvogels zijn er ook verschillende (eigen) paren papegaaien waar mee gekweekt wordt. Hierbij ligt de nadruk vooral op de moeilijke en zeldzame soorten, zoals de grote en kleine vasapapegaai,

Grote vasapapegaai (*Coracopsis vasa vasa*)

Eén van de vier jongen van de grote vasapapegaai

Salvinamazone (*Amazona autumnalis salvini*)

Natterer-, Salvin- en Guatemala-amazone, alsmede de Goffin-, witkuif- en Tritonkaketoe. Bij de kweek wordt ook gebruik gemaakt van gesocialiseerde zeldzame opvangvogels.

Inkomsten

De inkomsten van Stichting Papegaai-

enhulp bestaan voornamelijk uit donaties, fondsen (NSHD, dierenlot e.d.), pensionvogels, sponsoring, trainingen door Bonny en lezingen en rondleidingen langs de vogels in de kas door Michel.

In financiële zin blijkt het voor de stichting niet mee te vallen om steeds

maar weer de eindjes aan elkaar te knopen. Dat is er ook de reden van dat het bouwen van de voliëres in het kassencomplex regelmatig komt stil te liggen. Er moet dan eerst weer gespaard worden alvorens nieuwe materialen kunnen worden aangeschaft. Om het allemaal zo betaalbaar mogelijk te houden wordt vrijwel alles in eigen beheer gebouwd. Gelukkig kunnen Michel en Bonny een beroep doen op een groot aantal vrijwilligers voor het verzorgen van de vogels en het bouwen van de voliëres. Zonder hun hulp zou de Stichting Papegaaienhulp namelijk niet in deze vorm kunnen bestaan.

In de toekomst zal het 12.000 m² tellende kassencomplex worden opengesteld voor publiek. Op dit moment kan de Stichting Papegaaienhulp alleen op afspraak worden bezocht. Tal van vogelverenigingen hebben hier al gebruik van gemaakt. Na wat ik gezien en gehoord heb beveel ik elke vereniging aan om de Stichting Papegaaienhulp te bezoeken. Het aantal te bezichtigen zeldzame vogels (ca. 300) en de enorme kennis die daar met u gedeeld wordt maakt een dergelijk bezoek meer dan de moeite waard.

Meer informatie is te vinden op: www.papegaaienhulp.nl <

Bruinjaspis wit schimmel

Een Jaspis uit de bruinserie. Doordat we in de klassieke bruinserie zowel intensief als schimmel vragen kan dat natuurlijk ook bij de Jaspisserie. Op de foto een schimmelvariant. Allereerst valt de duidelijke spiegel op in de vleugelpennen, daar kun je ten opzichte van een bruinpastel geen fout mee maken. In het begin van de staartplant een tweede Jaspiskenmerk namelijk een gedeelte van maximaal 1 cm dat een witte kleuruiting geeft. Het totaalbeeld is zeer donker en ligt qua kleuruiting tussen de klassieke bruine en bruinpastel in. In de rug zou liefst nog wat meer eumelanine resten zichtbaar mogen zijn. De bevedering kan wel strakker en daarmee zal de kleuruiting nog egalier overkomen.

De Jaspis kle

In 2004 is in Onze Vogels aan deze nieuwe mutatie bij de kleurkanaries een eerste keer een artikel gewijd. Nu een kleine 10 jaar later is het goed om het spreekwoordelijke net eens op te halen waar we inmiddels staan en welke vorderingen we kunnen melden.

Opkomst

Uit het augustus nummer van Onze Vogels in 2004 is op te maken dat enkele Spaanse kwekers met deze kleurmutatie zijn gestart. Er werd een groepje enthousiaste liefhebbers gevormd die hebben bepaald hoe deze kleurmutatie er specifiek uit dient te zien. En zeker met de huidige digitale mogelijkheden is fotomateriaal voor andere liefhebbers met één druk op de knop snel beschikbaar. De verwachtingen waren dan ook groot toen in België op de internationale kleurkanarie show van de VVnK de eerste exemplaren van dichtbij bekeken konden worden. De opkomst van de Jaspis lag namelijk nagenoeg gelijk aan de omzetting van de fijn bestrepte naar de grof bestrepte vogels in de zwart en bruin

Bruinjaspis geel intensief

Nog een Jaspis uit de bruinserie en nu een intensieve variant. Duidelijk zichtbaar is de spiegel in de vleugelpennen evenals de lichtere kleuruiting in het begin van de staartplaat. De staartpennen zelf zouden wel meer lipochroomkleur mogen laten zien. Het totaalbeeld is verder zeer mooi egaal van tint, ook in de flanken en zit qua kleur tussen een klassieke bruinintensief en een bruin-pastel intensief. In het rugdek zijn de eumelanineresten goed waarneembaar evenals bestreping in de flanken. De gladde bevedering zorgt er voor dat de kleur optimaal tot zijn recht komt. Alles bij elkaar een zeer fraaie vogel.

urkanarie

serie. Doordat de Jaspis direct vanaf het begin via grofbestreepte vogels zijn gekweekt is de uiting zoals we die nu kennen dan ook niet zo veel veranderd. Door selectie zijn er wel keuzes gemaakt en zijn er meer verschillende kleurvarianten uitgeprobeerd.

Erkenning

De populariteit is door de gelijktijdige omzetting naar meer grofbestreepte vogels in Nederland enkele jaren gestagneerd. Het was immers eerst zaak om bij de zwart en bruiserie meerdere vogels te kweken die aan de nieuwe bestreping eisen voldeden. Deze meer grofbestreepte vogels konden vervolgens ingezet worden om met de Jaspis te gaan experimenteren. Daarnaast speelt dat op COM niveau nieuwe kleurslagen

een officieel erkenningstraject moeten doorlopen. Het land van herkomst zet zich dan in om een concept standaardisen op te stellen en men heeft voldoende kwekers/liefhebbers nodig die gedurende 3 achtereenvolgende jaren voldoende en TT-waardige vogels naar de wereldshow willen insturen. Daar worden de vogels door keurmeesters uit diverse landen beoordeeld op hun herkenbaarheid en toegevoegde waarde ten opzicht van de reeds bestaande kleurslagen. Dat blijkt nog een flinke klus te zijn want tot tweemaal toe na een erkenningstraject van telkens 3 jaar (totaal dus al 6 jaar) is de Jaspis op COM niveau nog steeds niet erkend.

Variant

Waar we het ook over moeten hebben

is of we wel over een mutatie (mogen) spreken. Het is in ieder geval geen kanarie-eigen mutatie. Men heeft door inmenging van de Magellaansjys vruchtbare nakomelingen verkregen die er voor hebben gezorgd dat er nu een autosomale pastelvariant is ontstaan met een dominante vererving. We kenden al de geslachtsgebonden pastel en grijsvleugel factor die beiden recessief vererfend zijn. Qua kleuruiting zit de Jaspis grofweg tussen de pastel en grijsvleugelfactor in. Het is daarom goed eerst stil te staan bij wat de pastelfactor en grijsvleugel op de kleuruiting voor invloed heeft en laten we daarvoor de zwartserie als voorbeeld nemen.

Reductie

De pastelfactor wordt ook wel de 2de reductiefactor genoemd. Het effect op de kleuruiting is dat de zwarte bestreping (eumelanine) een gradatie minder zwart overkomt. De grijsvleugel wordt in de volksmond wel dubbele pastelfactor genoemd waarbij de zwarte bestreping zeer sterk gereduceerd wordt en nog slechts aan de uiterste randen van de veer overblijft. De naamgeving van de grijsvleugel is dan ook afgeleid van >

Agatjaspis geel mozaiek type 1

Een van de meest geslaagde Jaspis kleurslagen is in de agaatserie. Hier een mooi donkerexemplaar waar de melanine qua kleuruiting wat grijszoverkomt dan een agaatpastel. De melanine begint mooi vanaf de snavelbasis en heeft overal eenzelfde kleurdiepte. Opvallend bij de agaatserie is dat er in de borst zeer duidelijke bestreping zichtbaar wordt, vaak zelfs tot in het midden van de borst! De spiegels in de vleugels worden in dit geval door de gele aanslag gemaskeerd, die aanslag moet dus wel minder zijn. De schouderplek is mooi compact, de oogtekening voldoende. In het begin van de staartplant is zowel geel als wit zichtbaar. Het wit is een kenmerk van de Jaspismutatie. De gele aanslag is op deze plaats toelaatbaar maar nog liever afwezig.

› de zichtbaar opgebleekte grote grijze vleugelpennen. De vleugeltoppen zijn nog wel zwart maar het midden gedeelte is slechts parelgrijs van tint. In het rugdek heeft deze afzetting van het melanine een zogenaamd hamerslageffect tot gevolg.

Pigment

De Jaspis kunnen we een pastelvariant noemen als we kijken naar de overall kleuruiting. De afzetting van pigmenten verloopt wel anders. De Jaspis heeft ten opzichte van de grijsvleugel een duidelijk donkerdere grondkleur die ontstaat door de vermenging van het melanine en lipochroom. De mate van pigmentafzetting bij de Jaspis zorgt ervoor dat er in het rugdek een grijsvleugeleffect optreedt en men noemt dit ook wel grijsvleugeltype waarbij een minimale bestreping zichtbaar blijft. In het rugdek vervaagt eveneens het onderscheid tussen de beide basispigmenten en krijgt het rugdek daardoor een egalere kleur. Deze kleuruiting is dan wel donkerder als bij de grijsvleugel en meer in de richting van Zwartpastel.

Spiegels

Het meest opvallende effect is wat men de 'spiegels' noemt. Nu heeft iedere klassieke pastel al enigszins de neiging dat de grote vleugelpennen iets opleken. Bij de grijsvleugel is dat effect al sterker en bij de Jaspis wordt daar nog een schepje bovenop gedaan. Zeker bij de Zwartjaspis zijn uiterst lichte vleugelpennen mogelijk en zelfs een plaatselijke melaninereductie in het begin van de staartpennen. Er zijn critici die beweren dat hier sprake is van bontvorming. Trouwens bij de Magellaansijs zien we grofweg in het midden van de grote vleugelpennen alleen gele lipochroom. Het minimaal aanwezig of zelfs geheel afwezig zijn van melanine op deze specifieke plek zien we nu ook terug bij de Jaspis. Het plaatselijke melanineverlies moet zelfs als het belangrijkste criterium voor deze kleurmutatie worden gezien. Dat brengt met zich mee dat bepaalde kleurvarianten van de Jaspis deze specifieke eis niet of toch uiterst moeizaam laten zien. De Isabeljaspis is daarbij nagenoeg niet van de klassieke Isabelpastel te onderscheiden. Een heroverweging om de Isabelserie niet in combinatie met

de Jaspis factor te vragen lijkt daarmee zeker op zijn plaats.

Goed formaat

De Engelsen hebben een mooi spreekwoord: 'The taste of the pudding is in the eating'. Je kunt met andere woorden lang over een gebakje praten wat je ervan vind, maar gewoon proeven geeft de beste indruk. De exemplaren zoals we die op enkele shows tegenkomen laten zien wat er kleurtechnisch nu al mogelijk is en in hoeverre we over een aanwinst in het vraagprogramma kunnen spreken. Oordeel zelf bij de dit artikel geplaatste foto's zoals die zijn genomen tijdens Vogel 2013. Aan de liefhebbers waarbij de interesse inmiddels is aangewakkerd zou ik willen meegeven; zorg vooral dat de klassieke vogels die worden gebruikt om aan een Jaspis te koppelen een goed formaat hebben en qua kleur tot de betere in hun kleurklasse behoren. Dat geeft zondermeer de grootste kans op succes. En wellicht is over drie jaar de COM erkenning inmiddels ook gelukt. <

Ik wordt een Zebrafanaaat

Wie de entree maakt in zebravinken-land heeft het tegenwoordig niet echt gemakkelijk. Om aan te haken bij de topkwekers moet je van goede huizen komen. Er wordt veel van je zebravinken gevraagd. Je moet niet alleen zebravinken kunnen kweken. Je moet het gevoel ontwikkelen en begrijpen wat verwacht wordt van een fysiek harmonieus fraaie zebravink. Je moet aanvoelen hoe je een juiste kleur en tekening kunt kweken in jouw zebravinken. Dit alles samenbrengen in één zebravink is echt geen makkelijke klus.

Wie zich bewust is van het feit dat een moderne showzebravink niet zomaar gekweekt wordt uit het eerste koppel wat je koopt op een vogelmarkt of bij een dierenwinkel heeft al een eerste stap gemaakt. De volgende belangrijke stap is contact zoeken met zebravinkkwekers die meer ervaring hebben dan je zelf hebt. Dit is tevens een goed moment om contact te zoeken met de speciaalclub voor zebravinken. Binnen de N.B.v.V, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is dat de NZC, de Nederlandse Zebravinken Club. Deze speciaalclub brengt zebravinkliefhebbers samen in binnen- en buitenland. Eén van de doelen van de NZC is het uitdragen van kennis en ervaring. Speciaal voor de beginnende zebravinkkweker is een serie van artikels ontwikkeld waarbij aandacht wordt besteed aan de verschillende kleurslagen. Wat mag je verwachten van de kleur en wat van de tekening. Welke fouten worden getoond en hoe voorkom je die fouten. Zonder ingewikkeld te doen laten we je kennis maken met alles wat er nodig is om de kleurslagen op hun mooist te kweken.

De fysiek eigenschappen van een zebravink zijn erg belangrijk. Een

mooie grijze-, bruine- of witte zebravink wordt dubbel zo mooi als ook het formaat en model van de vogel prima in orde is. De fysieke aspecten worden in een aantal speciaal geschreven artikels behandeld.

Het eerste artikel behandelt de grijze zebravink. De grijze zebravink is een leigrijze parel die gekweekt wordt door erg veel zebrafanaten.

De kleur van de grijze zebravink

De grijze zebravink is waarschijnlijk de meest gekweekte kleurslag. Het is de leigrijze parel en moeder alle kleurslagen. Al in de jaren vijftig van de vorige eeuw werd de grijze zebravink door vogelliefhebbers gekweekt. Maar het kleine liefvallige drukke baasje wat eens de kwekers zo bekoorde is veranderd. In niets lijkt de huidige grijze zebravink op de vogels die in die tijd werden geïmporteerd uit Australië. Kweekselectie en heel veel toewijding maakte de grijze zebravink tot wat ze nu is.

Wie de grijze zebravink wilt gaan kweken doet er beter aan de vogels niet aan te schaffen in een winkel of op een vogelbeurs. Het is veel beter contact te

zoeken met een kweker die zich heeft gespecialiseerd in het kweken van grijze zebrafinches. Vaak kun je goed kweekmateriaal van hem overnemen en de echte zebrafanaten zullen je graag met raad en daad ondersteunen. Heb je al grijze zebrafinches dan raad ik je aan je beste vogels mee ten nemen. Vergelijk jou grijze zebrafinches met de vogels die de verkoper je te bieden heeft. Zijn jou vogels beter wees dan besluitvaardig en schaf de aangeboden vogels niet aan.

Maar voor je zover bent moet je natuurlijk wel weten wat beter en wat slechter is. Een belangrijk hulpmiddel bij het herkennen van de kwaliteit van een zebrafinch is de standaard. De standaard voor zebrafinches wordt uit gegeven door de NBvV. Bij het opstellen van deze standaard is de NZC nauw betrokken. In deze standaard is te lezen waar een tentoonstellingszebrafinch aan moet voldoen. Wil je je mengen in de strijd om de beste grijze zebrafinch. Dan is het goed deze standaard te kennen. Op de site van de N.B.v.V kun je de standaard downloaden.
<http://www.nbv.nl/tt/downloads/standaardeisen/Zebrafinches%202012.pdf> is het adres wat je daarvoor kunt gebruiken.

Leigrijs

Door de jaren heen is de kleur van de grijze zebrafinch steeds helderder en intenser grijs geworden. Kweekselectie heeft hierbij een zeer belangrijke rol gespeeld. De zebrafinches van enkele decennia terug lieten veel meer bruin in hun bevedering zien. Door dit bruin zoveel mogelijk uit te selecteren werd de kleur helderder grijs en de bruine aanslag in het rug- en vleugeldek en de buik steeds minder. De kleur van het grijs wordt nu leigrijs genoemd. Hierbij moet je denken aan de leisteen die in het verleden als dakbedekking diende. Wanneer deze leisteen nat zijn dan komt dat in kleur overeen met de gewenste kleur van de grijze zebrafinch. Het is als aanvangend grijs kweker goed te weten wat de kleur van de grijze zebrafinch nu leigrijs maakt. Hiervoor is een kleinstukje theorie nodig. Zet je schrap, ik beloof het eenvoudig te houden. De kleuren van

de zebrafinch worden gevormd door pigment. Dit pigment wordt tijdens het groeien van de veren opgenomen in de veer. Het pigment noemen we melanine. De zebrafinch heeft een zwart pigment en een bruin pigment in de veren. Het zwarte noemen we het eumelanine en het bruine phaeomelanine. Wie veertig jaar geleden een vleugeldekveer van een grijze zebrafinch bekeek zag rond de schacht van de veer de grijze kleur. Deze grijze kleur ontstaat door de zwarte pigmentkorrels op deze plaats in de veer. Meer naar de rand van de veer werd deze bruin. Een bruine kleur gevormd door het bruine pigment. Dus rond de schacht van de veer is de veer gevuld met zwart eumelanine en aan de rand zit het bruine phaeomelanine.

Zo'n grijze zebrafinch toont een mat grijs rug- en vleugeldek met een bruine waas. De zebrafanaten hebben sinds al die jaren steeds weer geprobeerd een zo helder grijs mogelijke zebrafinch te kweken. Men zocht de meest helder grijze zebrafinches uit en paarde deze aan elkaar. Uit de jongen die geboren werden selecteerde men weer de helderste grijze en paarde deze aan andere zo helder mogelijke grijze zebrafinches. Door altijd maar weer vogels aan te houden met zo min mogelijk bruin in het rug- en vleugeldek kweekte we langzaam maar zeker vogels met nauwelijks of geen bruin pigment meer in deze veren. De veren van het rug- en vleugeldek werden steeds meer door de zwarte pigment korrels gekleurd.

Verdwijnen

Met het verdwijnen van de bruine waas ontstond er wel een probleem. De bruine waas wordt gevormd door bruin pigmentkorrels aan de randen van de veren. Door dit weg te selecteren ontstonden vogels met allen nog maar zwart pigment maar dit zwarte pigment was voornamelijk te vinden rond de schacht van de veren. In randen van de veren zit nauwelijks zwart pigment. Dit gebrek aan pigment is goed waar te nemen in de vleugeldekveren en – pennen. Deze randen zijn bijna wit van kleur.

De zebrafanaten vonden dus een nieuwe uitdaging. Nu er eenmaal grijze zebrafinches waren zonder bruine waas in het rug- en vleugeldek wilde men

› een egaal grijs rug- en vleugeldek zien. Er werd gezocht naar grijze zebra-vinken zonder bruine waas maar met min of meer grijze veerranden. Door dergelijke vogel aan elkaar te paren werden langzaam maar zeker grijze zebra-vinken gekweekt waar alle delen van de veren van het rug- en vleugeldek zijn voorzien van het zwart pigment. Langzaam maar zeker ontstaat zo door kweekselectie een egaal gekleurd grijs rugdek. De echte zebrafanaten vinden het dan nog niet genoeg en gaan op zoek naar vogels met meer en meer zwart pigment in deze veren. De grijze totaal kleur wordt daardoor steeds dieper en intenser grijs. Begin deze eeuw werd besloten deze kleur leigrijs te noemen. Dit is een prima omschrijving van de kleur van een moderne grijze zebra-vink. De kweekselectie van grijze zebra-vink is er opgericht om vogels te kweken met veel zwarte eumelanine pigment en weinig bruin phaeomelanine pigment in de bevedering. De kweekselectie heeft nog een voordeel. De standaard wil bij een grijze zebra-vink een witte buik zien. Alleen een minimale waas rond de aarsbevedering is toegestaan. Nu is het zo dat het pigment bezit in het rug- en vleugeldek en in de buik los van elkaar staat. Maar doordat de liefhebbers

steeds weer grijze zebra-vinken voor de kweek kiezen met zo min mogelijk bruine waas in rug- en vleugeldek wordt automatisch de buik steeds lichter van kleur. Want ook hier koos de liefhebber voor vogels met weinig bruin pigment, weinig bruin phaeomelanine dus. Een grijze zebra-vink man heeft zal alleen rond de aars een heel klein beetje bruine waas. De toppers laten een geheel witte buik zien.

Verskil

Wat je ook moet weten is dat grijze zebra-vink poppen altijd meer bruin phaeomelanine pigment in hun veren hebben dan de mannen. Kijk maar eens op de stuit een man zal hier wit zijn en pop nagenoeg altijd beige-wit. Dit verschil in pigmentbezit is onderdeel van het verschil in de geslachten. Poppen bezitten naast de tekening verschillen altijd meer bruin phaeomelanine pigment dan de mannen. Hierdoor is het grijs van het rug- en vleugeldek bij de pop altijd net iets minder helder dan dat van de man en een pop met een spierwitte buik is een unicum.

Jeugdig

Ook jonge zebra-vinken bezitten meer bruin pigment dan de volwassen zebra-

vink. Dit jeugd-pigment noemt men ook wel jeugdphaeomelanine. Vooral in de randen van de vleugeldekveren en vleugelpennen is dit waar te nemen. Wanneer de jongen zebra-vinken de rui door maken naar het volwassen kleed verdwijnt dit jeugdphaeomelanine. Soms treft je grijze zebra-vinken op de tentoonstelling aan die nog niet volledig zijn door geruid. Vooral in het vleugeldek is dan heel goed te zien dat er jeugd-pennen en volwassen pennen naast elkaar zitten. Wie vroeg in het jaar mee wilt doen aan tentoonstellingen moet zijn zebra-vinken dus vroeg laten ruien. Dit kan door de zebra-vinken vroeg in het jaar te kweken.

Op de kop is de veerstructuur iets afwijkend daar is het hart van de veer wat intenser leigrijs van kleur dan de randen. De kleur van kop toont wat gehamerd. Deze hamertekening is bij een goede grijze zebra-vink gewenst en een kenmerk van kwaliteit.

Met de kweek van goede grijze zebra-vinken lijken we nu al een heel eind op weg te zijn. Nou vergeet het maar, voor je topklasse gaat spelen moeten we nog met veel meer aspecten rekening houden.

Deel 2 verschijnt in juni. ◀

In het kader van 10 jaar samenwerking Versele-Laga en Loro Parque Fundacion brachten op uitnodiging van beide partners een aantal vertegenwoordigers van Europese vogelbonden een bezoek aan Tenerife. Namens de NBvV waren Henk van Hout en Klaas Snijder vanuit het hoofdbestuur vertegenwoordigd. In een aantal artikelen doen zij verslag van hun reis.

In dit verslag een bezoek aan La Vera, het kweekcentrum van het Loro Parque

La Vera

Op de tweede dag van ons bezoek aan Tenerife rijden 's morgens vroeg naar

La Vera, een dorpje op steenworp afstand van het hotel in Puerto de la Cruz. Hier bevindt zich het kweekcentrum van het Loro Parque. Het kweekcentrum is een belangrijke schakel voor het Loro Parque. Hier worden vogels gekweekt die, eenmaal volwas-

sen, gebruikt worden voor verdere doorkweek, of naar het park gebracht worden om daar in volières tentoongesteld te worden voor het publiek. In het park zelf wordt slechts incidenteel gekweekt met de vogels. Daarnaast wordt in het kweekcentrum onderzoek gedaan naar de gedragingen van de vogels en wordt op wetenschappelijke wijze geëxperimenteerd met voeding en huisvesting. Er worden echter meer vogels gekweekt dan nodig is voor het park en die vogels worden verkocht. Het kweekcentrum is een onderdeel van het Loro Parque Fundacion. Deze stichting stelt zich ten doel om alle bedreigde papegaaien en hun habitat te beschermen. Sommige soorten >

komen in het wild nog maar zo weinig voor dat voor uitsterven gevreesd moet worden. Door nu bedreigde soorten in het kweekcentrum te kweken en vervolgens uit te wisselen met andere parken blijft de soort behouden. De stichting beheert hiermee de genenbank voor een groot aantal soorten en werkt samen met andere parken en regeringen, waaronder Brazilië en Thailand.

Het kweekcentrum

Het kweekcentrum binnen komen valt niet mee. Een stalen poort die van afstand wordt geopend, een hoge muur voorzien van talrijke camera's en prikkeldraad en glasscherven maakt wel duidelijk dat men niet gesteld is op ongenode gasten. Op de vraag of er nog meer beveiliging aanwezig is, wordt erg geheimzinnig gedaan. Wel wordt gezegd dat er 's nachts bewaking bij de poort staat, honden loslopen en bewegingsmelders in het kweekcentrum opgesteld staan. De overige maatregelen zijn geheim.

1300 voliëres

Het kweekcentrum beslaat een opper-

vlakke van meer dan drie hectare. Er werken ongeveer 18 mensen onder leiding van de curator van het park, dhr. Simon Bruslund, een Deense bioloog die zijn sporen al verdiend heeft in vogelpark Walsrode in Duitsland. Van hem krijgen we een rondleiding door het kweekcentrum, welke verdeeld is in twee delen. Het eerste deel is in zijn geheel overdekt door een doek welke 60% van het UV-licht doorlaat. Hier zijn de vogels gehuisvest die in hun natuurlijke omgeving weinig blootgesteld worden aan direct zonlicht. Het tweede deel van het kweekcentrum wordt overdekt door een doek welke 80% van het UV-licht doorlaat. Hier vinden we de vogels die van een beetje zon niet schrikken.

Veel voliëres zijn zoals we ze bij de liefhebber ook zien. Een meter of acht lang, twee meter breed en drie meter hoog. Er zijn echter ook veel voliëres die vrij van de grond staat, het Californische systeem. De vogels kunnen nu niet op de bodem lopen. In hun natuurlijke omgeving doen ze dit ook niet, omdat ze nagenoeg de hele

dag in de boomtoppen te vinden zijn. Deze vogels zijn gevoeliger voor besmetting via de bodem, vandaar. Verder valt op dat alle voliëres een uit stekend voederplateau hebben. De voedselresten die de vogels morsen vallen buiten de voliëre op de grond, maar de hoofdreden is de gedachte dat de verzorgers vanaf de buitenkant de vogels kunnen voeren en dus niet in de voliëre hoeven. Papegaaien ervaren dit als een indringen in hun territorium en dat levert stress op. Tijdens ons verblijf in het kweekcentrum worden we er steeds aan herinnerd om als groep bij elkaar te blijven om de vogels op die manier zo weinig mogelijk te storen.

Voeren

In veel voliëres zitten vaak grote gezinnen bestaande uit pa, ma en een aantal jongen. Een prachtig gezicht.

Het is het einde van het kweekseizoen en de nestkasten in verschillende varianten staat langs de muur opgesteld om schoongemaakt te worden. Geen wonder dat er het nodige personeel rondloopt. Tijdens ons bezoek kom je

met regelmaat medewerkers tegen die met voerkarren volgeladen langs de vogels gaan. 's Morgens wordt er "nat" gevoerd. Het voer bestaat uit gekookte zaden en vruchten en groentes. Om besmetting in het warme klimaat te voorkomen wordt er niet gekiemd, ook al verlies je een aantal vitaminen door het koken. 's Middag krijgen de vogels droogvoer. Dit bestaat voor het grootste deel uit zaadmengelingen van Versele-Laga met pellets. Voor bijna alle kromsnavels die hier gehouden worden is er een mengeling samengesteld die Versele-Laga in samenwerking met het Loro Parque heeft samengesteld. Deze mengelingen zijn ook op de markt gebracht. Van elke verkochte zak gaat

een deel van de opbrengst naar Loro Parque Fundacion. Door wereldwijd met diverse kweekstations de behaalde resultaten en ervaringen met de voeders van Versele-Laga te delen en te vergelijken, kan Versele-Laga haar samenstellingen perfectioneren.

Spix ara en Filipijnse kaketoë

De rondgang leidt ons langs 1300 volières met ongeveer 400 verschillende soorten kromsnavels. Alle soorten kom je tegen, van zeldzaam tot algemeen voorkomend. Bij een paar soorten staan we even wat langer stil en krijgen we uitleg van Simon Bruslund en David Waugh, de directeur van Loro

Parque Fundacion die zich later bij het gezelschap voegt.

In een volière zit een paartje zeer zeldzame Cyanopsitta Spixii, de spix ara. Van deze ara zijn er nog een paar exemplaren die in het wild voorkomen en zwaar bedreigd worden door het steeds kleiner worden van hun natuurlijke habitat. De twee vogels die we bewonderen zijn in Engeland in beslag genomen en behoren toe aan de Braziliaanse regering die de vogels in bruikleen heeft gegeven aan het kweekcentrum. Ze gaan echter binnenkort terug naar Brazilië en ons wordt dan ook geadviseerd om nog eens goed te kijken, want het zal zeer waarschijnlijk de laatste keer zijn we ze te zien krijgen.

Een paar volières verderop zitten een paar Cacatua haematuropygia, de Filipijnse kaketoë. Deze vogels wordt momenteel zo bedreigd door ontbossing en smokkel dat als er nu niet ingegrepen wordt, deze vogel over een tiental jaren net zo zeldzaam zal zijn als de spix's ara. Het spreekt voor zich dat Loro Parque Fundacion zich reeds inzet voor deze vogelsoort. <

Afscheid

Aan het einde van de ochtend bekijken we de "keuken" nog even. Alles, zoals de gemiddelde liefhebber het thuis ook zal hebben, echter hier alles groot, groter, grootst. Onder de indruk verlaten we het kweekcentrum en maken ons op voor een rit over El Teide, de vulkaan waaruit Tenerife is ontstaan..

De vogel op deze foto is wel een heel bijzondere gifkikker! Het is de bergpitohui (*Pitohui dichrous*) - voorkomend in het centrale bergland van Nieuw-Guinea. De vogel (ter grootte van een flinke lijster) voedt zich met vruchten en insecten. Pas in 1989 ontdekte de ornitholoog Dumbacher dat de huid en veren van de pitohui de stof homobatrachotoxine bevatten. Deze stof is sterk verwant met de toxische verbindingen die o.a. voorkomen in de huid van pijlgifkikkers. Als deze stoffen de bloedbaan bereiken zijn de symptomen onder meer stuip trekkingen en hartritme stoornissen, resulterend in de dood. Er is nog geen behandeling tegen vergiftiging met batrachotoxines. Bij aan-

raking van de vogel zijn de symptomen overigens minder spectaculair: men ervaart "doofheid" en tintelingen in de huid.

Gifstof

Bekend is dat de vogels de gifstof niet zelf aanmaken. Waarschijnlijk krijgen ze het spul binnen via een giftige keversoort die als voedsel dient. Op deze manier komen namelijk ook de pijlgifkikkers aan hun giftige afscheiding. Inmiddels is batrachotoxine ook aangetroffen in de huid en veren van de blauwkapifrita (*Ifrita kowaldi*), de bonte pitohui (*P. kirhocephalus*) en de roestpitohui (*P. ferrugineus*). Het gebruik van gifstoffen als afweermiddel

bij vogels was daarvoor alleen bekend bij de plaatselijke bevolking, maar niet beschreven door onderzoekers.

Dumbacher suggereert dat de opvallende kleuren van de vogel ter afschrikking van vijanden dienen - als waarschuwing dat het dier giftig of gevaarlijk is (in de ethologie aposematisme genoemd). Op hun beurt profiteren andere soorten daar weer van door deze kleuren ook te tonen, terwijl ze zelf niet giftig zijn (Mülleriaanse mimimcry). Dit is een verschijnsel dat we ook weer bij de echte "gifkikkers" en hun niet-giftige verwanten terugvinden.

De pitohui staat (nog) niet in het vraagprogramma van de NBV... <

Vreemde vogel!

Gifkikker

Al jaren is binnen de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers een Speciaalclub Parkieten actief. Liefhebbers die zich verbonden voelen, naast het vogelliefhebbers zijn, door het houden en kweken van kromsnavels. Daar waar we over kromsnavels praten, kunnen we uren, misschien wel dagen doorgaan. Immers ze zijn er van groot tot klein, afkomstig uit Azië tot aan Australië toe. Allen met hun eigen specifieke verzorging, kenmerken en misschien ook wel problemen.

Een nieuw begin!!!

In bijeenkomsten waarbij de vogelliefhebbers gemêleerd zijn komen de specifieke onderwerpen mogelijk niet helemaal tot zijn recht, vandaar dat er speciaalclubs zijn ontstaan, met andere woorden gelijkgestemden, die het doel nastreven specifiek met hun vogels bezig te zijn. Zo kennen we dus ook de Parkieten Speciaal Club onder de vlag van de NBvV.

Na jaren in Overijssel een soort regio gehad te hebben, ging deze bij gebrek aan kader ter ziele. Jammer, want er is wel behoefte. Wel nu.....enkele enthousiaste liefhebbers willen de Parkieten Speciaal Club Overijssel weer oprichten. De interesse en de behoefte is groot blijkt uit reacties. Inmiddels zijn er acht liefhebbers die zich bereidt hebben verklaard in een oprichtingscommissie plaats te willen nemen en mogelijk kandidaat willen zijn voor een te vormen bestuur. De

Landelijke Parkieten Speciaal Club van de NBvV zal e.e.a. begeleiden middels een adviseur, om zodoende de voorwaarden en regels van de PSC mede te implementeren.

Het doel is duidelijk:

- Kwekers bij elkaar brengen van alle soorten kromsnavels.
- Een mogelijk centrale ontmoetingsplek bewerkstelligen, om reisafstanden te beperken.
- Het organiseren van een baby show en regionale show.
- Overige bijeenkomsten als vergaderingen, lezingen, maar ook andere opties zijn denkbaar.
- Bereiken en betrekken van kromsnavel liefhebbers in de vogelsport.

Daarvoor zoeken wij kromsnavelkwekers en geïnteresseerden, om zowel een gezonde uitgangspositie te creëren, maar ook om een leuke gezellige spor-

tieve vereniging op te richten.

Het is de bedoeling dat de oprichtingscommissie zo snel als mogelijk een aanvang maakt met het plannen van bijeenkomsten. Zij zal daartoe eerst bijeenkomen. U als mogelijk geïnteresseerde zult z.s.m. na aanmelding over de stand van zaken worden geïnformeerd.

Interesse gewekt?

Is uw interesse gewekt? Woont u in vermeld gebied of vindt u het de moeite zich aan te sluiten? U kunt hiervoor contact opnemen met ovpsc@live.nl. Voor meer informatie, voorwaarden en regels van de PSC of aanmelden bij de PSC OV verwijzen we U naar de site www.parkietenspeciaalclub.nl. Onder de link ACTUEEL kunt u een aanmelding c.q. vragenformulier downloaden. ◀

Vogel

copy

Oproep voorstellen nieuw

Vraagprogramma 2015-2019

De NBvV kent een zogenaamd vraagprogramma waarin beschreven staat welke soorten, rassen en kleuren vogels tentoongesteld kunnen worden. Tevens wordt in het vraagprogramma bepaald welke vogels met elkaar vergeleken worden om een kampioenschap te bepalen. Dit vraagprogramma wordt elke vijf jaar getoetst aan de actualiteit. Het huidige vraagprogramma loopt tot en met het tentoonstellingsseizoen 2014/2015 en daarmee tot en met de Bondsshow van 2015. Onlangs heeft de Bondsraad op advies van de Commissie Keuraangelegenheden besloten een commissie in te stellen om het vraagprogramma dat moet gaan gelden met ingang van het seizoen 2015/2016 voor te bereiden. Ook komen andere zaken aan de orde, zoals het al dan niet "verkort keuren", het al dan niet keuren van vogels

met een "gebrek" en andere zaken. In deze commissie zitten afgevaardigden van de Bondsraad, te weten Rob Kristel en Huub Gerits, en van de drie keurmeesterverenigingen, te weten Peter Wijgerde, Bert Renès en Gerrit Houwen. De commissie wordt geleid door Klaas Snijder, lid van het Hoofdbestuur.

De Commissie Vraagprogramma gaat bij diverse geleidingen binnen de NBvV, zoals de speciaalclubs en andere speciale verenigingen, voorstellen inwinnen hoe het nieuwe vraagprogramma ingericht zou kunnen worden. Hierbij valt onder andere te denken aan het wel of niet aansluiten bij het vraagprogramma van de COM en aan het wel of niet hanteren van hoofdgroepen. Deze verenigingen en clubs zullen van de commissie daartoe een uitnodiging

voor een gesprek ontvangen.

De leden van de speciaalclubs, keurmeesterverenigingen en speciale verenigingen kunnen via hun vertegenwoordigers voorstellen indienen bij de commissie.

Oproep

Graag wil de commissie van de individuele bondsleden die niet vertegenwoordigd worden door de hierboven genoemde clubs, oproepen om hun ideeën en/of voorstellen schriftelijk in te sturen. U kunt dat doen door een e-mail (met bijlage) te sturen aan het Bondsbureau van de NBvV, e-mailadres: info@nbvv.nl De sluitings termijn voor deze eerste inspraakronde is gesteld op 31 juli. Wij danken u bij voorbaat voor uw meedenken.

Commissie Vraagprogramma NBvV. <

Ik ga rond het middaguur vaak even wandelen in een parkje. Vorig jaar zag ik daar een kraai die kwam aanvliegen met een noot in zijn bek. Hij landde op een grasveldje en begon in de grond te pikken. Ik was niet zo dichtbij, dus het was me nog niet meteen duidelijk of hij op de noot aan het pikken was in een poging die open te krijgen, of dat hij de noot in de grond aan het verstoppertje was.

Het bleek dat laatste te zijn; want toen ik dichterbij kwam zag ik dat hij er nog stukjes mos overheen legde, waarna hij zogenaamd nonchalant weg liep, zonder noot!

Voorraad

Inmiddels heb ik dit gedrag al meerdere malen gezien. Soms gebruiken ze mos om de verstoppertje te bedekken, soms een los herfstblad, vers gemaaid gras of in de winter onder de sneeuw. Het verstopte voedsel kunnen ze later weer terugvinden, zodat ze in tijden van schaarste toch wat te eten hebben. Verschillende vogels verstoppertje voedsel, onder andere gaaien, raven, spechten en mezen. Maar ook andere dieren doen het; de bekendste zijn uiteraard eekhoorns en hamsters. Verder schijnen ook muizen, bevers, mieren en poema's voedsel voor latere consumptie te bewaren.

Inzicht

De tijd tussen het verstoppertje en terugvinden (cache-retrieval) varieert van enkele uren tot maanden. Pinyongaaien verstoppertje wel meer dan 20.000 zaden per jaar! Goede cognitieve eigenschappen, zoals geheugen en ruimtelijk inzicht, zijn noodzakelijk om het verstopte voedsel weer terug te kunnen vinden. Maar onderzoek heeft

uitgewezen dat kraaiachtigen waarschijnlijk ook inzicht hebben in wat andere individuen zien/weten (Theory of Mind), een eigenschap die bij kinderen pas rond 4-jarige leeftijd ontwikkelt. Wanneer er namelijk bij een verstoppertje toeschouwers in de buurt zijn, zoeken ze een beschutte plek achter een boom of struik waar ze ongezien hun buit kunnen verstoppertje of ze verplaatsen het later (op een veiliger tijdstip) naar een andere verstoppertje (re-cachen). Dit om te voorkomen dat concurrenten gemakkelijk hun voorraad kunnen stelen. Daarnaast zijn er ook experimenten gedaan met verschillende soorten voedsel. Hierbij bleek dat de vogels rekening houden met de houdbaarheid van voedsel. Bij het leeghalen van de caches wordt eerst voedsel dat snel kan bederven opgezocht (denk aan insecten, fruit of brood) en later pas zaden en noten.

Caching

Klinkt dat niet ontzettend slim?

Referenties

Lanner, Ronald M. 1996, "Made for each other: a symbiosis of birds and pines", Clayton N.S., Dally J.M. & Emery N.J. 2007, "Social cognition by food-caching corvids. Clayton N.S. & Dickinson A. 1998, "Episodic-like memory during cache recovery by scrub jays. van der Vaart E., Verbrugge R. & Hemelrijk C.K. 2012, "Corvid re-caching without 'theory of mind': A model".

Toch zijn er ook mensen die andere verklaringen aanreiken, zo zou het bijvoorbeeld kunnen zijn dat het terugvinden van caches meer op toeval berust in plaats van herinnering. Dieren zouden de caches volgens een bepaald systeem kunnen verstopten en routinematig weer opzoeken. Re-cachen zou simpelweg de behoefte tot cachen kunnen bevredigen en vooral plaatsvinden onder stressvolle omstandigheden (zoals de aanwezigheid van concurrenten). Of de vogels zouden door ervaring geleerd kunnen hebben dat voedsel dat verstopt is in het bijzijn van anderen vaak verloren gaat. Meelwormen worden lekkerder gevonden dan noten, misschien worden ze daarom als eerste teruggevonden? Maar dan blijft het nog steeds knap dat ze zich kunnen herinneren waar ze welk soort voedsel hebben verstopt. Het is een uitdaging om experimenten te bedenken die deze mogelijke verklaringen kunnen betwisten dan wel bevestigen.

algemeen

tekst: YVONNE ROELOFS
foto's: PIET DE OREIJ

Ik vind het leuk om de kraaien in het park te observeren, maar de mogelijkheid voor een experimentele opzet is er helaas niet. Toch wil ik enkele opmerkelijke bevindingen met jullie delen.

Leerproces

Wat me opgevallen is, is dat jonge vogels het cachen nog moeten leren. In het begin blijven ze nog lang bij hun verstoppel: ze kijken er naar, pakken het stukje mos weer op om het vervolgens in een iets andere positie terug te leggen of leggen er nog wat extra bedekking bij. Naarmate ze meer ervaring krijgen gaat dat allemaal veel sneller.

Ik heb tot nu toe slechts 1 keer cache-retrieval gezien; de grootste kraai in het gezelschap vloog terug naar een zojuist verstopte cache en deelde de inhoud met één van zijn jongen. Over het algemeen lopen of vliegen ze weg van de rest van de groep om hun buit te verstopten. Zijn ze namelijk te dichtbij, dan is er kans dat het voedsel voor hun bek weg gesnaaid wordt!

Eén van de jongen staat duidelijk lager in rang. Die wordt weleens op zijn plek gezet en aangevlogen door de dominante; de submissieve blijft dan even op zijn rug liggen om aan te geven dat hij zijn rang accepteert. Zo'n submissieve houding zie je bij veel hiërarchisch levende dieren terug.

Als het geregend heeft lopen ze weleens met een stukje droog brood naar een regenplas om het brood in het water te dopen. Eenmalig heb ik gezien dat een kraai op een droge dag, bij gebrek aan regenplassen, naar het meer liep. Ik denk zelf dat het 'bait-fishing' gedrag (vissen vangen met aas in de vorm van een stukje brood, takje, of ander voorwerp) mogelijk ooit zo begonnen is, maar dat is slechts speculatie. Imitatie zou daarbij ook een rol hebben kunnen spelen.

Afgelopen winter zag ik één van de kraaien in het park meerdere keren tevergeefs proberen om voedsel in de bevroren grond te stoppen. Zijn ze dan misschien toch niet zo slim als ik dacht?

De link naar de blog van Yvonne is:
<http://yroelofs.blogspot.nl/> <

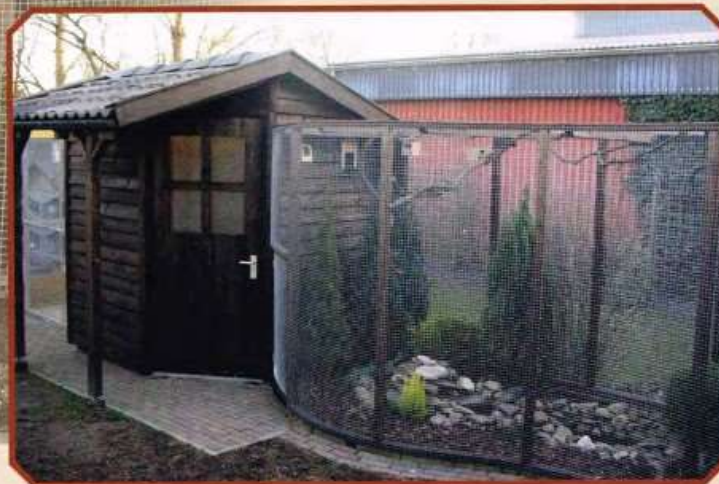

Volière van de maand

Mijn naam is Peter Oostbeek, 44 jaar en ik woon in het mooie dorp IJsselmuiden. 2 jaar geleden vond ik dat het tijd werd voor het bouwen van een volière. Ik had vroeger bij mijn ouders thuis ook al een volière dus vogels houden was voor mij niet vreemd. Toen was het een gezelschap volière met allerlei vogels waaronder Japanse nachtegalen. Ik wist nu zeker dat deze vogels er ook weer in moesten.

Ik ben van beroep timmerman geweest, dus iets moois maken - dat is voor mij te doen. Ik had een plek achter het huis over met ronde vormen en ik vond het wel mooi om deze vorm in mijn volière toe te passen. Het nachthok is ongeveer 1,8x1,8m en de vlucht is 1,8x4,5m.

De vlucht is beplant met allerlei coniferen, buxus, vlinderstruik en vuurdoorn. Verder heb ik 2 waterschalen

met stromend water waarin de vogels heerlijk badderen.

Ik heb in deze volière 1 koppel baardmannen, 1 koppel major putters en een koppel groenlingen. En ik heb het afgelopen jaar bij al deze vogels jongen gehad. Een goed resultaat dus en ik was zeer tevreden.

Uitbreiding

Ik had ook een koppel Japanse nachtegale in deze volière, maar die heb ik nu verplaatst naar een nieuw onderkomen. Ik kreeg namelijk afgelopen jaar het idee om er nog een mooi bouwwerk bij te bouwen. Mijn zoons (12 en 10 jaar) wilden namelijk ook graag een volière met vogels. Dus pa mocht weer aan het werk.

Het nachthok is ongeveer 1,5x2m en aan een zijde zitten 2 vluchten van aluminium van 0,75x2m voor mijn zoons. De een kweekt met koppel grasparkieten en koppel valkparkieten. De ander kweekt met koppel diamantduifjes en koppel zebra vinken. Leuke vogels voor beginners, want de eerste jongen zitten op stok.

Waterval

Aan de andere zijde zit een vlucht voor mijzelf van ongeveer 2x4,5m. Weer met mooie rondingen want een uitdaging moet het blijven. De vlucht is beplant met coniferen en buxus. In deze vlucht zit een vijver en een waterval waar de vogels kunnen badderen. Ik hoop dat mijn nachtegale hier erg naar hun zin krijgen en dat ik dus jongen mag gaan zien. Ze zitten hier als enig koppel in omdat ik de vlucht open wil zetten als er jongen zijn.

Contact

Mocht je meer aan dit verhaal toe willen voegen of als je nog vragen hebt dan mag je me uiteraard bellen of mailen. <

*Vriendelijk groet,
Peter Oostbeek*

Vogelkunde **deel 22**

Vogelarij en nostalgie

Vogelarij, dat is zogezegd ons werkkerrein.

Dan kan en mag je dat vervolgens zelf verder invullen, zoals waarmee en hoe je daarbinnen bezig wil zijn.

Een persoonlijke voorkeur of interesse, kan daarmee gemakkelijk heel speciale vormen aannemen. Dit naast het algemene, vogels houden, kweken enz. Ook persoonlijk is het, dat sommigen van ons, weleens geplaagd worden door gevoelens van nostalgie. Van heimwee dus, naar de eertijds zo rijke aanwezige vogelbevolking, gewoon in de eigen omgeving. Velen, zullen ook vanuit hun toenmalige jeugd, al de omgang met vogels hebben leren kennen. Waren dat aanvankelijk de wilde of natuurvogels, dan zijn die later veelal vervangen geworden door cultuurvogels.

Het zijn m.n. deze vogelmannen en vrouwen, die er bijna kun hele leven al, een driehoeks- verhouding als relatie op na houden!

Jawel, het is gemakkelijk goed te praten hoor, die verhouding dus, met zowel natuur- als cultuurvogels!

Langs natuurlijke weg

Het is niet alléén vanuit nostalgie, dat we even terug willen kijken. Zeker ook omdat het hierbij gaat om een vruchtbare relatie!

De combinatie dus van zogezegd "kennis uit de natuur", samen met de kweekervaring van cultuurvogels. Een combinatie overigens, die steeds zeldzamer wordt en dadelijk als vrijwel 'uniek' zal moeten worden omschreven.

Deel één van de combinatie valt stilaan geheel en al weg. Dit zal in toenemende mate het geval zijn bij het merendeel van nieuwe of toekomstige leden/vogel-liefhebbers.

En hoewel niemand in de toekomst kan kijken, het is wel duidelijk, dat je natuurlijke vogel- of veldkennis moeilijk nog kan opdoen.

Ook als je dat nog graag zou willen.

Daarvoor immers is onze diversiteit en kwantiteit van inmiddels vele vogelsoorten al te ver weggezakt. Ons

al van oudsher bekend staande zogenoemde 'lage landje' wordt steeds meer ook het 'lege landje'. Dit geldt op zijn minst voor bepaalde broedvogelsoorten. Ook, zo is mijn inschatting, blijft dit eerder doorgaan, dan dat dit nog betert.

Bij veel mensen, alsmede grote maatschappelijke organisaties, waarbij politieke en religieuze, raakt duidelijk de natuurlijke weg steeds meer uit zicht.

Het besef, dat we allemaal, onweerlegbaar aangewezen zijn op een leven in samenwerking (symbiose, harmonie) met de natuur, is daarmee ernstig in verval geraakt.

Wat levert het op?

De eerdergenoemde combinatie dus van natuur- en cultuurvogelkennis.

Bovenstaande schijnbaar nogal typische Nederlandse vraag, is zeker geen onterechte vraag.

Het hoeft bovendien daarbij niet altijd om geld te gaan. Voor de vogelliefhebber zorgt deze combinatie voor extra beleving en tegelijk ook voor nieuwe vragen.

Vragen van een categorie, die ons gehele werkkerrein omvatten. Bovendien ook vragen, die nu pas enigszins volledig te beantwoorden zijn.

Dit laatste met het oog op, dat er nu pas, inmiddels een redelijk lange termijn van kweekervaring met Europese en andere cultuurvogels achter ons ligt.

Dus voor vragen, als hoe staat het erbij met het instinct of bepaalde oerdriften, met modificaties en mutaties bij onze gedomesticeerde of cultuurvogels!

Na onze 'bevederingrecks', kunnen deze nieuwe vragen hopelijk rekenen op een voldoende algemene interesse zodat we liefst samen, daar naar willen kijken?

Achtergrond

Een oortje

In het Boek "De grens van het bestaan - Armen en armenzorg in Drenthe 1700-1800" van H. Gras kwam ik een aardig stukje tegen. In het kader van de crises en milieuzorg (en de teruggang van het aantal mussen in Nederland - redactie) is het wellicht aardig om kennis te nemen van de inhoud en te weten hoe het er destijds aan toeling.

We citeren:

Een geheel andere bijverdienste - en niet alleen in Drenthe - vormde de vangst van mussen en lijsters. In de Landschap was hiervan reeds sprake tijdens de 18e eeuw. Het toenemend

aantal mussen bracht rond het midden van de eeuw grote schade toe aan de landbouwgewassen. In navolging van andere gewesten nam de landschaps-overheid hiertegen maatregelen. In 1758 werd op iedere gevangen muis een premie gesteld van één oortje (zie kader - red.), zodat men heel wat mussen moest vangen om er een aardige bijverdienste aan te ontlene. Bovendien werd de premie in 1783 weer ingetrokken. De lijstervangst leverde echter meer op en bleef dan ook populair tot in het begin van de 20e eeuw. In de herfst, wanneer de lijsters op hun trek naar het zuiden

een paar dagen neerstreken in de Landschap, trok jong en oud er op uit met de lijstestrikken. Het belang van deze bijverdienste voor de minvermogenen bleek tijdens de malaise in de tachtiger jaren van de vorige eeuw, toen er sprake was van een toename van de lijstervangst. Voor de werkloze losse arbeiders was het dan één van de mogelijkheden om zich te redden uit de armoede, evenals het aloude heideplukken dat in deze tijd weer een grote vlucht nam. In Peize zou de lijstervangst veel arbeiders in de herfst zelfs meer hebben opgeleverd dan een dagloon. <

Verdwenen

Een oortje was een Nederlands koperen geldstuk ter waarde van twee duiten (f 0,0125) dat verdween met de decimalisatie van het Nederlandse geldsysteem aan het begin van de 19e eeuw. In België werd de term na de decimalisatie gebruikt voor een munt van 2 centiem. Daar is de term in onbruik geraakt toen de tweecentiestukken vanwege de inflatie buiten omloop werden gesteld. Eén oortje was twee duiten waard, en vier oortjes een stuiver. In een gulden gingen dus 80 oortjes. De naam van het oortje is bewaard gebleven in de uitdrukking "zijn laatste oortje versnoept hebben".

Algemene beschrijving

De geelbuiksij is komt voor in Costa Rica tot Venezuela en Colombia. Het formaat is $\pm 10-13$ cm, gemeten tussen de punt van de snavel en het uiteinde van de staart. De ringmaat is 2,7 mm.

Op de foto zien we links het popje en rechts het mannetje. De foto laat al een duidelijk beeld van de man zien. Daarom zal ik alleen het popje voor u beschrijven.

De voorkop en kruin zijn donker olijfgroen. De wangen zijn olijfgroen, de keel echter is olijfgroen met een grijze waas. De borst en flanken zijn olijfgroen met een gele waas. Het rugdek en de mantel zijn vanaf de nek tot aan de stuit donker olijfgroen met een zwarte gloed bewolkt. Zij is geelwit in buik en onderstaartdekveren. De stuit is bleek olijfgroen, de vleugelpennen donker asgrijs en de staart zwartbruin. De snavel en poten zijn gelijk aan die van de man. De pop heeft geen lichaamstekening. De randen van de vleugeldekveren zijn geel, twee bleekgele vleugelbanden vormend. De vleugelspiegels zijn geel. De vleugelpennen hebben smalle bleekgele vleugelzomen. Op de staartpennen bevindt zich aan de buitenvlaggen een bleekgele zoom. Bovenzijde van de staart, twee brede spiegels vormend. Het totaalbeeld van de geelbuiksij moet symmetrisch zijn, zowel in lichaamsbouw als in tekening. Typische fouten van de geelbuiksij zijn: niet aaneensluitende vleugels, gekruiste vleugels, een gespreide staart, losse bevedering in de flanken en een niet symmetrisch totaalbeeld. Een onregelmatige of fletse lichaamskleur, licht gekleurde hoorndelen en een onregelmatige vleugel-tekening.

Voorkomen

Geelbuiksijen zijn bewoners van de tropische, subtropische en gematigde streken. Ze zijn enkel lokaal algemeen voorkomende vogels, doch in Ecuador zijn ze zelfs eerder zeldzaam.

Zij bewonen de open plaatsen van de wouden, de weilanden met verspreide begroeiing van bomen en heesters, alsook de woudranden op de uitlopers van het Andesgebergte. Zij leven er op een hoogte die varieert van 1000 tot 4000 meter. Ook de landschappen met slechte schaarse begroeiing en de plantages schuwen ze niet.

Ze leven er zowel paarsgewijs als in kleine, veelal gemengde groepen van ongeveer 20-30 vogels. Zij houden zich veelal op in het kreupelhout, de middelgrote bomen en het struikgewas, dikwijls in gezelschap van zwarte zijzen – *Carduelis atrata*.

Hun manier van vliegen, doet meer aan een vlinder dan aan een vogel denken. Het zijn vogels met een vaste stand- of verblijfplaats, die op sommige plaatsen van het verspreidingsgebied op onregelmatige tijdstippen voorkomen.

Voortplanting

Tijdens de broedperiode zonderen de geelbuiksijen zich af en betrekken ze paarsgewijs hun eigen, goed afgebakende territorium wat door het mannetje hevig verdedigd wordt tegen soortgenoten en andere indringers. Het afbakenen van het territorium gebeurt door de onafgebroken zang vanuit een hoger gelegen post. Tijdens de balts laat het mannetje uitgebreid zijn gele borst en stuit zien en neemt daarbij,

onder constant gezang, diverse houdingen aan, waarbij hij zich in allerlei bochten draait en wringt. Het

initiatief voor het uitzoeken van een geschikte nestplaats wordt door het mannetje genomen, doch het is het popje die tenslotte de juiste plaats zal bepalen. Deze is gewoonlijk gelegen in een boom, soms ook in een dichte struik. De nesthoogte bedraagt ongeveer 2 tot 5 meter.

Het compacte komvormige nest, dat uitsluitend door het popje gebouwd wordt, bestaat uit groene plantendelen, worteltjes en mos. Het mannetje vergezelt het popje bij de zoektocht naar het nodige nestmateriaal. Tijdens de nestbouwwerkzaamheden zingt hij onophoudelijk.

Het legsel dat bestaat uit 2-3 groenachtig witte eieren, die voorzien zijn van bruine en zwarte vlekjes en stippels, worden uitsluitend door het popje bebroed. Gedurende deze periode wordt zij door haar mannetje op het nest van voedsel voorzien. De broedduur schommelt tussen de 12 en 13 dagen. De uitgekomen jongen, die tijdens hun eerste levensdagen op het nest beschermd worden, worden in het begin uitsluitend met insecten en larven gevoerd. Later worden er meer en meer in de krop voorge-weekte zaden gevoerd. De eerste dagen na het uitkomen van de jongen brengt het mannetje het voedsel naar het nest. Dit wordt door het popje onder de jongen verdeeld. In een later stadium voeren beide ouders hun jongen. Op een leeftijd van om en nabij de 16 dagen verlaten de jongen het nest. Zij worden dan nog 10-12 dagen verder gevoerd en zijn dan volledig zelfstandig.

Het voedsel in de natuur.

Geelbuiksijen zoeken hun voedsel hoog in de boomkruinen. Ze doen dit paarsgewijs of in groepjes. Ze voeren zich op een putterachtige manier op de toppen van distels en op andere plantenhoofdjes of vruchtbomen. Ook nemen ze vele soorten insecten en larven tot zich. Het is vooral in de broed- en opfokperiode dat er dierlijk voedsel opgenomen wordt.

